

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Humanistisch Verbond
t.a.v. de heer drs. R. Zunderdorp
Postbus 75490
1070 AL AMSTERDAM

**Directoraat-Generaal
Wetgeving, Internationale
Aangelegenheden en
Vreemdelingenzaken**
Directie Migratiebeleid

Schedeldoekshaven 100
2511 EX Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.justitie.nl

Ons kenmerk
5615121/09

Uw kenmerk
RZ/040/09-028/SM

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 18 september 2009
Onderwerp Reactie op uw brief over vreemdelingendetentie

Geachte heer Zunderdorp,

Hierbij reageer ik op uw brief van 4 maart 2009. Mijn excuses voor de late beantwoording. In deze brief sprak u uw bezorgheid uit over het asielbeleid en met name over de vreemdelingenbewaring en riep u mij op andere maatregelen te nemen.

Hongerstakers

In uw brief gaat u in op het gebruik van geweld tegen hongerstakende asielzoekers. Wat u schrijft is onjuist en onvolledig. Voor de volledigheid schets ik u in het kort wat er op 18 februari 2009 heeft plaatsgevonden. Het ging hier niet, zoals u in uw brief stelt, om een hongerstaking van officieel zes, officieus 36 asielzoekers. Het betrof hier een ordeverstoring van een groep van 35 aan de grens geweigerde vreemdelingen (art. 6 Vw). De gang van zaken aldaar is naar aanleiding van een klacht van de gedetineerden uitvoerig aan de orde geweest bij de behandeling van deze zaak bij de beklagcommissie uit de Commissie van Toezicht. Deze kwam in haar uitspraak van 15 april 2009 tot het oordeel dat de beslissing van de directie om de Landelijke Bijzondere Bijstandseenheid in te schakelen niet in strijd met de wet is. De beklagcommissie heeft voorts vastgesteld dat noch uit de stukken noch uit hetgeen ter zitting naar voren is gebracht, is gebleken dat het toegepaste geweld disproportioneel is geweest. Deze beslissing brengt mij tot de conclusie dat er geen sprake is van onjuiste behandeling van deze ingeslotenen.¹

Kort geding

Ten tweede noemt u het kort geding omtrent de tenuitvoerlegging van de vreemdelingenbewaring (KG ZA 09-43). De rechter heeft in dit geding uitspraak gedaan op 20 maart 2009 (JV 2009/197). Ik ben bij die uitspraak door de rechter in kort geding op vrijwel alle punten in het gelijk gesteld. Terzake de duur van het verblijf in de politiecel voordat de vreemdeling wordt overgeplaatst naar een Huis van Bewaring, ben ik (gedeeltelijk) in het ongelijk gesteld. Ik ben in hoger beroep gegaan tegen deze uitspraak. Op dit hoger beroep is nog geen uitspraak gedaan. Nu de zaak onder de rechter is, onthoud ik mij van commentaar.

¹ Zie hiervoor ook TK Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2008-2009, nr. 2501.

Maatregelen in detentiecentra

In uw brief somt u een aantal maatregelen op die ik afgelopen maanden heb genomen ter verbetering van de vreemdelingenbewaring. Ik wil daarop aanvullen dat er een aantal projecten is gestart op de volgende terreinen: regime en dagprogramma, plaatsing en (interne) differentiatie en zorg en hulpverlening. Zo is per 1 april 2009 de bezoektijd per week verdubbeld van één tot twee uur, waarbij het mogelijk is gemaakt om ook in het weekend bezoek te ontvangen. Tevens wordt op een tweetal locaties proefgedraaid met een zogeheten servicebalie waar het verkeer van mensen en goederen van buiten naar binnen, die buiten de normale kaders vallen, op een soepele en makkelijke manier wordt geregeld. Daarbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan advocaten die buiten de kantoor- of bezoeken een vreemdeling willen spreken of documenten af willen geven. Tevens dient deze servicebalie als informatie- en aanspreekpunt voor non-gouvernementele organisaties (NGO's), ketenpartners, vrienden, familie en kennissen van vreemdelingen alsmede hulpverleners en vrijwilligers. Op de detentiecentra zijn sedert oktober 2008 spreekuren van het Juridisch Loket gerealiseerd. De Dienst Justitiële Inrichtingen onderzoekt, met inachtneming van de gebouwelijke beperkingen en personele consequenties onder meer de mogelijkheden tot uitbreiding van het activiteitsaanbod en verruiming van de toegang tot sport en bibliotheek. Hierbij kan worden gedacht aan extra activiteiten zoals filmvoorstellingen, creatieve activiteiten, muziek, dans, toneel en andere sporten dan fitness en voetbal. Om zich optimaal voor te kunnen bereiden op terugkeer worden daarnaast de mogelijkheden onderzocht om vreemdelingen verruimde toegang tot (digitale) informatiebronnen te geven. Ook worden de mogelijkheden gezien tot een soepele toegang voor hulpverleners en vrijwilligers van organisaties die een bijdrage kunnen leveren aan (de bereidheid tot) terugkeer van de vreemdelingen. Ik verwacht na het zomerreces de voortgang van de heroriëntatieprojecten te kunnen presenteren aan de Tweede Kamer.

Alleenstaande minderjarige vreemdelingen

Voorts gaat u in op de positie van alleenstaande minderjarige vreemdelingen. Daarover kan ik het volgende melden. Op het moment wordt gewerkt aan een herijking van het AMV-beleid, dat gericht is op het snel en volledig bieden van duidelijkheid over de toelating, teneinde de terugkeer van uitgeprocedeerde AMV's te bevorderen en een illegaal bestaan van jongvolwassenen in Nederland te voorkomen. In dit kader wordt ook de toepassing van vreemdelingenbewaring van AMV's gezien. De herijking van het AMV-beleid kan bovendien niet los worden gezien van lopende trajecten als de verbetering van de asielprocedure, de uitvoering van de motie Spekman Perspectief-aanpak ex-AMV en de pilot beschermde opvang. Bij de beoordeling van de beleidsvoorstellen die bij de herijking van het AMV-beleid de revue passeren, worden kostenaspecten standaard meegewogen en dus ook de mogelijke alternatieven van vreemdelingenbewaring. Ik verwacht de Tweede Kamer uiterlijk vóór het einde van 2009 te informeren over de uitkomsten van de herijking van het AMV-beleid.

Ik kan u al wel een aantal maatregelen noemen die ik tot nu toe heb ondernomen. Op het moment dat ik heb besloten om geen jeugdigen meer te plaatsen op de locatie Zwaag, bevonden zich daar nog veertien jongeren in vreemdelingenbewaring. Deze zijn in andere justitiële jeugdinrichtingen (JJI's) geplaatst, een belangrijk deel in de Doggershoek in Den Helder. Begin januari is de nieuwbouw van de JJI De Hunnerberg, locatie De Maasberg in Overloon in

**Directoraat-Generaal
Wetgeving, Internationale
Aangelegenheden en
Vreemdelingenzaken**
Directie Migratiebeleid

Datum
18 september 2009

Ons kenmerk
5615121/09

gebruik genomen. Op deze locatie worden - naast andere groepen jeugdigen - vanaf 16 februari jongstleden jongens geplaatst die in vreemdelingenbewaring zijn gesteld. In De Maasberg zijn 3 groepen (dertig plaatsen) beschikbaar voor jongens. Het aantal meisjes is zo klein dat het niet mogelijk is om voor hen een aparte groep te openen. Zij worden dan ook verspreid over meisjesgroepen in verschillende jeugdinrichtingen. In de Maasberg krijgen de jongeren een programma dat aansluit bij hun situatie. In hun dagprogramma is extra aandacht voor sport en voor bewegingsactiviteiten. Er is onderwijs in het Engels en ze leren zaken die overal in de wereld van pas komen, zoals ICT en techniek.

**Directoraat-Generaal
Wetgeving, Internationale
Aangelegenheden en
Vreemdelingenzaken**
Directie Migratiebeleid

Datum
18 september 2009

Ons kenmerk
5615121/09

Alternatieven voor detentie

Tenslotte roept u op tot het nemen van alternatieve maatregelen voor vreemdelingenbewaring. Ik onderschrijf het uitgangspunt volledig dat bewaring uitsluitend als ultimum remedium zou moeten worden gebruikt, dat er bij de inbewaringstelling sprake moet zijn van een individuele toets en dat daarbij ook moet worden onderzocht of gebruik gemaakt kan worden van een lichter middel. Deze uitgangspunten vormen reeds de fundamenteën van het gevoerde beleid.

De gronden om de vreemdelingenbewaring niet of niet langer toe te passen zijn:

- betrouwbaar te achten particulieren of instanties stellen zich schriftelijk garant voor de onderbrenging van de vreemdeling gedurende de tijd dat nog over diens uitzetting moet worden beslist of vertrek nog niet kan worden geëffectueerd;
- de vreemdeling heeft aantoonbaar een vaste woon- en verblijfplaats in Nederland;
- er kan een lichter middel worden toegepast (bijvoorbeeld de meldplicht).

In alle gevallen waarin een maatregel van vreemdelingenbewaring op basis van binnenlands vreemdelingtoezicht wordt opgelegd, wordt beoordeeld of er gronden zijn om aan te nemen dat de vreemdeling zich aan het toezicht zal onttrekken. Deze gronden kunnen worden gevonden in het gedrag en de situatie van de vreemdeling bij het aantreffen van de vreemdeling nu en in het verleden. Zijn deze aanwijzingen niet of onvoldoende aanwezig, dan blijft het opleggen van de maatregel achterwege. Bij de beoordeling door de rechter - die in alle gevallen plaats heeft - zal vol worden getoetst of deze gronden inderdaad aanwezig zijn.

Onder omstandigheden kan worden volstaan met een meldplicht op basis van artikel 54 Vw. De vreemdeling wordt dan geacht zich te melden met een op de omstandigheden afgestemde frequentie. Dit kan bijvoorbeeld indien de identiteit van de vreemdeling vaststaat en voldoende zekerheid bestaat over de bereidheid van de vreemdeling om Nederland te verlaten. In dat geval wordt op de verblijfplaats van de vreemdeling geen toezicht uitgeoefend, maar wordt de vreemdeling geacht zich regelmatig te melden.

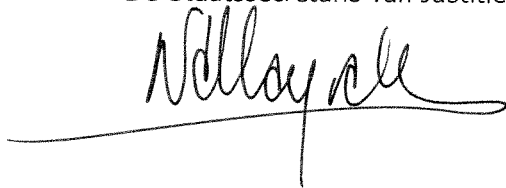
Ook kan de meldplicht worden gecombineerd met een zogenaamde vrijheidsbeperkende maatregel als bedoeld in artikel 56 Vw. De vreemdeling wordt dan geacht zich op te houden op een bepaalde bij besluit omschreven locatie. De mogelijkheden om alternatieven voor bewaring toe te passen, heb ik met de introductie van de vrijheidsbeperkende locatie (VBL) verruimd. Ik pas deze maatregel toe in situaties waarin toezicht gewenst is, maar vreemdelingenbewaring naar mijn mening onwenselijk is. Van de VBL wordt op grond van het huidige beleid vooral gebruikgemaakt bij gezinnen met minderjarige kinderen (zowel ex-asiel als uit de illegaliteit) en bij ex-asielzoekers

die een vertrekplicht hebben en die direct vanuit de opvang komen. De locatie waar de maatregel wordt opgelegd is niet beveiligd tegen ongeoorloofd vertrek, en heeft dan ook niet het karakter van bewaring.

Ten aanzien van elektronisch toezicht - wat u expliciet noemt in uw brief - kan worden opgemerkt dat één van de belangrijkste redenen om elektronisch toezicht toe te passen is dat de gedetineerde gesocialiseerd blijft en contact houdt met de samenleving en bijvoorbeeld zijn werkring kan behouden. Dit is uiteraard bij een illegaal die Nederland dient te verlaten niet aan de orde. Bovendien is één van de voorwaarden dat wordt beschikt over een aanvaardbaar verblijfadres. Aan deze voorwaarde zal een illegaal ten aanzien van wie vreemdelingenbewaring wordt overwogen als regel evenmin kunnen voldoen.

Ik ga ervan uit u bij deze voldoende geïnformeerd te hebben,

De Staatssecretaris van Justitie

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'W. de Groot', with a long horizontal flourish extending to the left.

**Directoraat-Generaal
Wetgeving, Internationale
Aangelegenheden en
Vreemdelingenzaken**
Directie Migratiebeleid

Datum
18 september 2009

Ons kenmerk
5615121/09